

**SAMPLER
SÈRIES**

19 DE FEBRER

SALA 2 ORIOL MARTORELL

**SOFIA
GUBAIDULINA**

RICARDO DESCALZO I

BARCELONA MODERN ENSEMBLE

PROGRAMA DE MÀ

SOFIA GUBAIDULINA

(Txístopol 1931)

MUSICAL TOYS

(1969) 18'

SO BE IT

PER A VIOLÍ, CONTRABAIX, PIANO I PERCUSSIÓ

(2013) - Estrena nacional - 15'

INTROITUS

PER A PIANO I ORQUESTRA DE CAMBRA

(1978) - 25'

RICARDO DESCALZO, PIANO

BARCELONA MODERN ENSEMBLE

ORQUESTRA DE CORDES CONSERVATORI DEL LICEU

XAVIER PAGÈS-CORELLA, DIRECCIÓ

BARCELONA MODERN ENSEMBLE: Clara Saleiro, flauta / Ivan Alcanzo Castellarmau, oboé (convidat) / Clara Caminas Furcarà, fagot (convidada) / Léo Beltoise, violí / Celia Johé, violí (convidada) / Patricia Torres, viola (convidat) / Amaia Ruano, violoncel / Cristina Membrive, contrabaix (convidada) / Carolina Santiago Martínez, piano / Ismael Azidane, percussió / Xavier Pagès-Corella, director / Demian Luna, director artístic

ORQUESTRA DE CORDES CONSERVATORI SUPERIOR LICEU:

PRIMERS VIOLINS Blanca Albert Vañó / Anastasua Salazar / Olivia Cortese Vallvé / Alba Panadés Palou / Elisabeth Barquero Fernández **SEGONS VIOLINS** Ignacio Ruiz Martín / Juan David Laliena Mayor / Alba Ramírez De Ramon **VIOLES** Leidy Laura Díaz Barrios / Eliezer Samuel Rengifo Ross / Ainara Quijada Delgado **VIOLONCELS** Alejandro Díaz Carrascosa / Clàudia Pérez Rivas

COMENTARI

per **Ricardo Descalzo**

Aquest programa presenta tres obres de sengles períodes en la carrera compositiva de Sofia Gubaidulina, artista reconeguda com una de les figures clau en la creació contemporània.

La primera peça que escoltarem és *Musical Toys*, obra escrita el 1969 per a piano sol i que va ser l'última que va escriure en aquesta modalitat per a l'instrument amb què s'havia format i que tant havia estimat. Es tracta de 14 petites peces que són alhora estudis d'estil, so i expressió.

La compositora recorda els seus inicis pianístics i com trobava a faltar un repertori més atractiu i colorit. Molts anys més tard, va escriure aquesta obra per a ella mateixa, per a la nena que va ser, apropant-se al món del joc i la infància a través d'una infinita paleta de colors, records, misteris i experimentació.

Les diferents peces presenten dificultats molt contrastades i estils molt diversos. No és tant una col·lecció de peces per a infants, sinó una visió adulta de la infància. De fet, molts dels números

que la componen són més adequats per a les sales de concert que no pas per treballar amb els més petits. A l'obra, hi trobem referències al jazz, al món de les joguines, a la natura, a la fantasia i a l'enyorança, amb moments de gran virtuosisme i coratge. Els seus suggeridors títols són:

- I. Mechanical Accordion
- II. Magic Roundabout
- III. The Trumpeter in the Forest
- IV. The Magic Smith
- V. April Day
- VI. Song of the Fisherman
- VII. The Little Tit
- VIII. A Bear Playing the Double Bass and the Black Woman
- IX. The Woodpecker
- X. The Elk Clearing
- XI. Sleigh with Little Bells
- XII. The Echo
- XIII. The Drummer
- XIV. Forest Musicians

L'agost de 2009 vaig tenir la sort de viure una experiència memorable a Hamburg en què vaig oferir un recital privat per a Sofia Gubaidulina i uns quants amics, on vaig interpretar tota la seva música per a piano. Entre els assistents hi havia el compositor Viktor Suslin, persona entranyable, gran amic de Sofia i company d'experiències musicals durant tota la seva vida. L'obra *So be it* (Que així sigui) li està dedicada com a homenatge després de la seva mort el 2012.

En un temps en què tantes coses es consumeixen amb brevetat i sense reflexió, aquesta música sembla ancorar-nos en la presència d'un moment de meditació íntima i de respecte: l'essència d'un discurs profund, carregat de significat i emoció i plasmat al paper amb senzillesa i encert.

L'obra recorre un per un tots els estadis associats a la pèrdua, i culmina amb un bellíssim coral final entre el piano i el vibràfon després d'haver recorregut un ventall d'emocions intenses.

La peça, escrita el 2013 per a una formació inusual (violí, contrabaix, piano i percussió), ens proposa una música de maduresa allunyada d'artificis i banalitats. Música de debò. Música essencial.

Escrit el 1978 en un sol moviment d'una mica més de 20 minuts de durada, *Introitus* és una obra meditativa i lírica exempta d'emocionalismes, però carregada de moments de gran tensió i dramatisme.

Amb *Introitus*, Sofia Gubaidulina inicia un cicle d'obres de contingut religiós. De fet, en paraules de la mateixa compositora, ella no escriu música laica, tota la seva música té, d'una manera o d'una altra, un contingut religiós.

El títol fa referència al cant introductor de la missa catòlica i es desenvolupa com una entrada simbòlica a un món meditatiu i espiritual de gran profunditat.

A través del seu discurs declamat i lamentós, cada grup instrumental (vent, corda i piano) mostra unes característiques específiques úniques a l'obra, fet que crea un simbolisme propi.

L'obra transcorre entre múltiples textures diferents, microcromàtica (la part més ancorada al món físic), cromàtica, diatònica i pentatònica (la secció més pura), i traça un camí simbòlic d'ascens espiritual que culmina, a l'última part de la peça, amb la unificació de tots els materials i un final enigmàtic en el registre agut del piano, cosa que crea un estrany moment d'encantament.

Per escoltar-la, ens serà d'ajuda saber que la descripció de l'obra com a concert per a piano i orquestra pot confondre, ja que la part del piano solista no es presenta de la manera habitual, en què s'explota el virtuosisme i el contrast amb la part orquestral, sinó que, més aviat, l'instrument solista s'integra dins l'orquestra d'una manera humil per enriquir la sonoritat global i servir de mediador entre la gran varietat d'estadis i textures de l'obra.

AMB EL SUPORT DE

 Sabadell
Fundació